

Lapsest lähtuva pedagoogika koolitus Eestis

Tallinn, Rakvere, Tartu ja Pärnu

Haridus- ja Teadusministeerium
Estonian Ministry of Education and Research

20.09.12

1

PROGRAMM

- Maarika Pukk: Isikulugu – areng lapsest lähtuvaks õpetajaks
- Jarmo Kinos: Lapsest lähtuva pedagoogika teoreetiline taust
- Näiteid lapsest lähtuva pedagoogika praktikas rakendamisest : Sirkku Kinos, Anna-Kaisa Selinummi ja Maarika Pukk
- Jarmo Kinos: Kokkuvõte

20.09.12

2

Lapsest lähtuva pedagoogika teoreetiline taust

Jarmo Kinos

- Tampere Ülikooli professor
- Turu Ülikooli dotsent

20.09.12

3

Lapsekesksuse ja lapsest lähtumise erinevus

- Lapsest lähtuvat pedagoogikat (child initiated education) on arendatud lapsekeskse kasvatus (child centered education) baasil alates 1990aastatest
- Lapsest lähtuv pedagoogika on kujunenud pedagoogikasuuraks (keskseid jooned allpool)

20.09.12

4

Lapsest lähtuv pedagoogika eeldab muudatusi lasteaia tegevuskultuuris

Taustal on näiteks:

- Ühiskondlikud nähtused (makrotasand)
- Arusaam lapsepõlvest
- Perekondade vaheliste erinevuste süvenemine
- Laste eluolus toimuvad muutused (mikrotasand)
- Pedagoogiline praktika: tööviisid, projektitöö, töö väikegruppides

20.09.12

5

Lapsest lähtuv pedagoogika praktikas - teesid

- Üht äärmust, täiskasvanust lähtumist, võib võrrelda tehnilise sooritusega, kus didaktiline retseptikogu pakub kasvatus ja õppe organiseerimiseks välja ainsa õige viisi.
- Teist äärmust – lapsest lähtumist – iseloomustab avangardistlik mõtteviis, milles pedagoogikat nähakse eksperimenteeriva ja pidevalt uut loova, uutele kasvatuslike väljendusviisidele teed rajava protsessina.
- Ilma pedagoogiliste praktikate teadliku muutmiseta ei ole võimalik saavutada pedagoogikat arendavaid muudatusi.
- Pedagoogiline arendamine jääb pelgaks abstraktsiooniks, kui samal ajal ei toimu pedagoogiliste praktikate ja toimimisviiside arendamist.

20.09.12

6

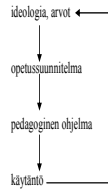

Sotsialisatsioon: Ühiskond mõjutab kasvatust ja kasvatus mõjutab ühiskonda

20.09.12

7

Ühiskonna intensiivsus

- Lapsest lähtuvas pedagoogikas on ideoloogiline alatoon (vrd progressiivne pedagoogika), mida teaduslikud teooriad ei paku
- Keskne põhimõte on, et pedagoogilised praktikad peavad vastama meie ühiskondlikule ideaalile

20.09.12

8

Lapsest lähtuva pedagoogika ühiskonnaideaal

Alusdokumendid on ÜRO Lapse õiguste konventsioon ja Euroopa Liidu põhiseadus :

- Kodanikuühiskond, mida iseloomustavad inimõigused, individuaalsus ja kollektiivsus.
- Kõikidel kodanikel (see tähendab, et ka lastel) on õigus osaleda demokraatia elluviimisel.
- Kõikidel kodanikel õigus oma arvamust väljendada.
- Otsused tehakse võimalikult avatult ja kodanikule võimalikult lähedal.

20.09.12

9

Lapsest lähtuva pedagoogika teoreetilise tausta kujunemine

1. Progressiivne pedagoogika (-1940)
2. Juurdunud reformipedagoogikad (1950-)
3. Sotsiokonstruktivism ja lapsepõlve sotsioloogia (1990-)

20.09.12

10

1900 –aastate alguse progressiivse pedagoogika üksteisega põimunud koolkonnad – ajaloolised juured

- Aktiivsuspedagoogid rõhutasid lapse omaalgatuslikkust ja aktiivsust.
- Vabaduspedagoogid nõudsid eelkõige lapse austamist ja ulatuslikku tegevusvabadust.
- Sotsiaalpedagoogid rõhutasid kasvatusel sotsiaalset aspekti.

20.09.12

11

Juurdunud reformipedagoogikad

- Lapsest lähtuv kasvatus rakendab mitmeid erinevaid reformipedagoogikaid, kuid kõige enam on seda seostatud Reggio Emilia kasvatusalaste ideedega.

20.09.12

12

Kõige värskemad innustajad

- Kasvatuspsühholoogilise koolkonna sotsiokonstruktivistlikud seisukohad
- Lapsepõlve sotsioloogia nime kandev uurimissuund, mis avas "uue ukse", rõhutades lapse vabadusi ja kodanikuõigusi ka pedagoogilise tegevuse aluse ja lähtekohana.

20.09.12

13

Õppekava tüübid

Täiskasvanust lähtuv kasvatus

- Ainepõhine jaotus (Lehrplan)

Lapsekeskne kasvatus

- Keskne teema, temaatilised valdkonnad (curriculum)

Lapsest lähtuv kasvatus

- Arenev (emergent)

20.09.12

14

Pedagoogiline programm

- Kasvatajate kutseoskustesse peab kuuluma oskus tegutseda vastavalt olukorrale ja elada selles hetkes üheskoos lastega!

20.09.12

15

Väikerühmade tegevus ^{1/4}

- Eeldab meeskonnatööd
- Ei saa teostuselt olla traditsiooniliselt õpetaja juhtimisel toimuv
- Kaasatud kogu personal: koristajad, abitöötajad, toiduvalmistajad – “Kogu küla kasvatab”

20.09.12

16

Dokumenteerimine ^{2/4}

Eesmärgiks laste huvide nähtavaks muutmine. Abinõudeks

- Tähelepanekute tegemine
- Dokumenteerimine
  - ülesmärkimine
  - materjali kvalitatiivne analüüs: portfoolid, video, fotod, lugude jutustamine, laste joonised, vabas vormis küsitlused ...

20.09.12

17

Lapsest lähtuv tegevus praktikas – projektitöö teoreetiline taust ^{3/4}

Etapid:

- märkamine
- teadvustamine
- süvendamine

Raamtööd:

- projekti kulgemise ülesmärkimine, märkmete tegemine
- materjali kogumine (vrd dokumenteerimine)
- materjali analüüsimine
- materjali avaldamine (vrd avatus)

20.09.12

18

Kasvatajad ^{4/4}

Kasvatajaid on kolme liiki (Reggio Emilia)

- täiskasvanud
- teised lapsed
- keskkond

Kasvatus on aktiivne kolmel viisil (Võgotski)

- õppija on aktiivne
- õpetaja on aktiivne
- nende loodud keskkond on aktiivne

Kollektiiv kui kasvataja

- meeskondi moodustav tööviis
- lasteaiaõpetaja ja õpetaja abi koostöö (paarilistena)

20.09.12

19

Peamised põhimõtted võib kokku võtta järgmiselt:

1. Ühiskondlik aktiivsus
2. Last nähakse aktiivse tegutsejana
3. Lapse osalemine: laps kui võrdväärne tegutseja ja mõjutaja
4. Keskkonnale suunatus: formaalse ja informaalse õpikeskonna vastastikmõju
5. Seotus kultuuriga: igas lasteaias, koolis ja riigis luuakse pedagoogikast oma tõlgendus ja rakendus
6. Korduste puudumine, ainulaadsus: ei ole kaht samasugust riiki, kooli, lasteaeda, õpetajat, lasterühma, last, tegevusaastat või tegevusolukorda.
7. Seotus olukorraga
8. Lasteaia (demokraatliku kollektiivi) ülesandeks on laste (kodanike) kaasamine

20.09.12

20

Definitsioon

- Lapsest lähtuv kasvatus on laste huviobjektidel ja huvidel põhinev teoreetilise (kasvataja maailma) ja märgatava maailma (laste maailma) vaheline vastastikmõju ja ühistegevus – pidev edasi-tagasi liikumine täiskasvanute ja laste maailma vahel.

20.09.12

21
